

Kain Tapper

Kuvanveistäjä Kain Tapper syntyi vuonna 1930 Saarijärvellä. Kainin lapsuudenkoti oli pienviljelystila Tarvaalan Juholassa. Kotitilan töihin ja uittotöihin osallistuminen nuoruusvuosina loi läheisen suhteen luontoon, josta tuli hänen teostensa keskeinen aihe. Taideopintojensa jälkeen Kain Tapper jäi asumaan Helsinkiin. Hän kuoli Helsingissä 17.8. 2004. Kain Tapper on haudattu Saarijärven Läntiselle hautausmaalle Tapperien sukuhautaan.

Koko Tapperin nelipäisestä veljessarjasta tuli taiteellisesti lahjakas: Markosta (kirjailijanimi Marko Tapio) ja Harrista tuli kirjailijoita, Yrjöstä lavastaja ja Kainista kuvanveistäjä. Vuonna 1993 perustettiin Tapperien elämäntyötä kunnioittava monitaiteellinen Tapperien taideseura, jonka tehtävänä on tukea taidetta sekä taiteen ja luovuuden tutkimista. Tapperin taiteilijaveljesten koti Juhola on nykyään Saarijärven kaupungin omistuksessa, ja se on kesäisin avoinna yleisölle.

Kain Tapper aloitti taideopintonsa Helsingissä Taideteollisessa oppilaitoksessa 1952- 1954. Vuonna 1955 Kain Tapper oli puoli vuotta Suomen Taideakatemian koulun kuvanveistoluokalla, jonka jälkeen hän pääsi Aimo Tukiaisen ateljeeapulaiseksi. Tapperin varhaistuotanto 1950-luvulla käsitti joukon pienikokoisia figuratiivisia pronssi-, puu- ja kiviveistoksia. Tapperin veistosten ominaispiirre on luonnonläheisyys. Hänen varhaistuotantonsa kuuluvat pienoispronssit liittyvät ajankohdan italialaiseen uusrealismiin; 1960-luvun alussa Tapper siirtyi tyyliin, jossa yhteydet teoksen lähtökohtaan ovat tajuttavissa vain elämyksellisesti.

Kain Tapper joutui kosketuksiin informalismin kanssa, ja uusi suuntaus rohkaisi häntä luonnosta saatujen herätteiden toteuttamiseen. Hän siirtyi abstraktiin ilmaisuun ja alkoi kuvata luonnonilmiöitä ja tunnelmia vapaamuotoisesti. Syntyivät sellaiset teokset kuin Sade, Poutapilvi, Pakkanen. Varsinainen kohu nousi 1963 Pohjoismaisen Taideliiton vuosinäyttelystä, jossa oli mm. Kain Tapperin Sade (1961) ja Surumarssi (1962). Teokset eivät saaneet ymmärtämystä osakseen ja herättivät varsinaisen myrskyn lehtien palstoilla. Vuonna 1961 valmistunut Golgatan kallio, Oriveden kirkon alttarireliefi, aiheutti myös aikoinaan polemiikkia. Nyt näillä töillä on arvostettu asema Suomen taidehistoriassa. Surumarssin graniittinen toisinto on Tapperien sukuhautalla Saarijärven Läntisellä hautausmaalla.

Kain Tapper on käsite suomalaisessa kuvanveistossa. Luonto ja luonnonilmiöt, vanha käsityöläisstraditio ja kansainvälinen modernismi kohtaavat hänen teoksissaan. Tapper pysyi uskollisena kerran valitsemalleen tyyliin, jossa luonnonilmiöt ja tunnelmat on vangittu pelkistetyin elementein. Tapperin tuotannossa toistuvat samat perusteemat, kuten esimerkiksi kalloteema, joka jatkui taiteilijan tuotannossa loppuun saakka yhä abstraktimmaksi kolmioaiheeksi muuttuneena, mutta lähtökohtanaan vuoden 1957 vielä melko realistisesti kuvattu Hevosenkallo. Teoksillaan Tapper valtasi veistotaiteelle kokonaan uuden osa-alueen. Abstrakteissa puu- ja kiviveistoksissaan hän teki esineettömän esineelliseksi, pakkasen ja sateen näkyväksi.

Veistoksissaan Tapper käytti useita eri materiaaleja kirjasinmetallista betoniin. Keskeiseksi

materiaaliksi nousi kuitenkin puu ja kivi. Kivistä, graniitista, hän on tehnyt useat julkiset teoksensa, kuten vuonna 1993 valmistuneen Alkunäytöksen, Suomen Kansallisoopperan aukion veistokset. Eräs Kain Tapperin ympäristöteoksista on Tauno Palon muistomerkki Helsingissä vuodelta 1993. Vesi on keskeisenä elementtinä Turun Vanhalle Suurtorille vuonna 2000 sijoitetussa Ajan virta -teräsveistoksessa. Kain Tapperin viimeisimpiin julkisiin teoksiin kuuluu Jyväskylän Kirkkopuistossa vuonna 2003 paljastettu graniittiveistos Yö.

Merja Ylioja

Lähteet:

Leena Peltola: Heinäsirkasta Leppäkalloon. Kain Tapperin taiteesta ja elämästä. Näyttelyluettelo: Kain Tapper - vuoden taiteilija 1981. Helsinki 1981.

Harri Tapper: Suku puussa. Kertomusta Ryöppälästä ja Juholasta. Saarijärven museon julkaisuja 4. Saarijärvi 1997.

Kain Tapper. Sara Hildénin taidemuseon julkaisuja 68. Vammala 2001.

Kain Tapperin julkiset veistokset Saarijärvellä:

- Marraskuun ilta, 1985, puureliefi, Saarijärven kaupungintalo
- Surumarssi, 1986, graniitti, Läntinen hautausmaa
- Maakallo IV, 1989, graniitti, Saarijärven museon veistospuisto
- Musta kallo, 1991, graniitti, Saarijärven museon veistospuisto
- Tyhjä tila, 1993, puu, yhteistyö arkkitehti Matti Sanaksenahon kanssa, Juhola
- Tarmo Mannin muistomerkki, 2000, graniitti ja vesi, Hernesalmen mylly, Lannevesi